

РЕШЕНИЕ

№ 5791

гр. София, 19.02.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 25 състав,
в публично заседание на 08.04.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Петкова

при участието на секретаря Мая Миланова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **11362** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на глава единадесета от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по искова молба с вх. №7851/06.03.2020г., подадена от адв. Н. Х., като пълномощник на С. С. Л. от [населено място], и във вр. с Определение №14354/19.11.2020г. на Върховния административен съд (ВАС), състав на Трето отделение по адм. дело №12112/2020г.

Ищецът моли съда да осъди НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ (НАП или Агенцията), представлявана от изпълнителния директор, да му заплати обезщетение в размер на 1000 (хиляда) лева за неимуществени вреди, претърпени като следствие от това, че ответникът не е положил дължимата грижа за защита на личните му данни и не е изпълнил задължението по чл.59, ал.1 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД), чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защитата на личните данни (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета (GDPR), заедно със законната лихва върху тази сума, смятано от 15.07.2019г. до окончателното изплащане на вземанията. Смята, че електронните системи на ответника представляват „широко отворена врата“ през която може да влезе всеки, който има елементарна компютърна грамотност. Обосновава претендираните неимуществени вреди с изпитани притеснения и страх от използване на личните му данни за извършване на престъпления срещу него или злоупотреби с тях като теглене на кредити, учредяване на ипотeki, залози и т.н., неудобство от оповестяване на личните му данни, срам и

ужас, че целият му живот е на показ. Не претендира за разноси по водене на делото. Ответникът - НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ, представлявана от изпълнителния директор, оспорва предявения иск и моли съда да го отхвърли. В Отговор на исковата молба от 01.02.2021г. поддържа, че като администратор на лични данни Агенцията е предприела редица технически и организационни мерки за защита при обработване на лични данни, които са съобразени с изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 и Закона за защита на личните данни. Изтъква, че в НАП са въведени и функционират Система за управление на бизнес процесите и Система за управление на сигурността на информацията, като всички процедури са съобразени с международни стандарти за управление на качеството ISO 9000 и ISO 9001. Сочи, че вътрешните документи относими към информационната сигурност и утвърждавани от изпълнителния директор на Агенцията са съобразени с изискванията на Закона за електронното управление (ЗЕУ), Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (НОИИСРЕАУ) и Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност (НОИМИС, отм.). Изтъква, че в резултат на неототоризирания достъп до информационната система на НАП са били засегнати частични данни за определени физически или юридически лица, които са във формат който изисква допълнително обработване, за да могат да бъдат използвани. Претендира да му бъдат присъдени разноси по водене на делото за юрисконсултско възнаграждение. Прокуратурата на РБългария, представлявана в производството от прокурор К. от Софийска градска прокуратура, изразява становище, че искът е основателен и доказан и моли съда да го уважи.

СЪДЪТ, след като обсъди доводите на страните и доказателствата събрани по делото, приема за установено от фактическа страна следното:

Не е спорно между страните и се установява с косвени доказателства, че в резултат на умишлени действия на неустановени трети лица на 15.07.2019г. е бил осъществен неототоризиран достъп до информационната система на НАП и е публикувана информация, съдържаща се в информационните бази данни на Агенцията, като са били разпространени лични данни на общо 6 074 140 физически лица, от които 4 104 786 живи физически лица, български и чужди граждани, и 1 989 598 починали физически лица. За изтичането на личните данни са били уведомени Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) и С. градска прокуратура (СГП).

Няма спор между страните и е общоизвестно обстоятелството, че във връзка с извършения неототоризиран достъп до база данни на Агенцията и последвалото разпространение на лични данни, е било разработено специално приложение, активно от 25.07.2019г., чрез което всеки български гражданин е можел да провери дали негови лични данни са станали обект на неототоризиран достъп.

За установяване на обстоятелството, че негови лични данни са били обект на нерегламентиран достъп ищецът е представил и по делото е прието копие от екранно изображение (screenshot) на получено кратко текстово съобщение (без дата) със следното съдържание: „НАП: По заявка номер 7133 ИМА неправомерно разкрити лични данни“ 11:27 ч.“.

В съответствие с указанията на съда, дадени в т. IV.2. от Определение от 05.02.2021г. ответникът е представил по делото Справка от 15.02.2021г. със следното съдържание: „За идентификатор [ЕГН] има разпространени данни, които включват: - ЕГН и имена;

- Данни за плащане до 2007г.; - Данни от данъчна декларация за облагане с патентен данък (чл.43 от ЗОДФЛ) за 2007г.; - Идентификационни данни в качеството на подател на справка декларация по ЗДДС за 11.2010г.". Справката не съдържа индивидуализиращи данни за нейния издател.

От представените от ответника и приети по делото писмени доказателства се установяват следните относими към спора факти: Със Заповед №ЗЦУ-586/30.04.2014г. изпълнителният директор на Агенцията е наредил, смятано от 01.05.2014г. в НАП да се внедри Система за управление на сигурността на информацията (С.) по стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006, която включва изрично и изчерпателно посочените документи, съгласно т.1.1. – т.1.9. Със Заповед №ЗЦУ-1436/15.10.2018г. изпълнителният директор на НАП е утвърдил: „Указания за разработване, попълване и/или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл.10, ал.1, т.5 и т.7 от Закона за Националната агенция за приходите (ЗНАП)“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване на образци на процедура“, „Указания за попълване на образеца на инструкция“ и др. За установяване на твърдените от него факти и обстоятелства ответникът е представил и следните писмени доказателства: Методика за оценка на риска от м. ноември 2015г.; Политика по информационна сигурност на НАП от м. май 2016г.; Инструкция №2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на лични данни, обработвани в Националната агенция за приходите и реда за движение на преписки и заявяване на регистри; Политика по защита на личните данни в НАП, утвърдена със Заповед №ЗЦУ-746/25.05.2018г.; Указания за обозначаване и работа с информацията; Списък на видовете операции по обработване на лични данни за които се изисква извършване на оценка за въздействието върху защитата на данните съгласно чл.35, §4 от Регламент (ЕС) 2016/679.

Не е спорно по делото и на съда е служебно известно обстоятелството, че в резултат на неоторизирания достъп и неконтролирано разпространение на лични данни, съхранявани в информационните бази данни на Агенцията, е била извършена проверка от КЗЛД. В хода на проверката Комисията е установила, че при осъществяване на дейността си НАП, в качеството ѝ на администратор на лични данни, не е приложила подходящи технически и организационни мерки, в резултат на което е осъществен неоторизиран достъп, неразрешено разкриване и разпространение на лични данни на физически лица, в различен обем. Издадено е било Наказателно постановление (НП) №04/28.08.2020г. от председателя на КЗЛД, потвърдено с Решение на Софийски районен съд от 26.10.2023г. по н.а.х. дело №14811/2020г. Този съдебен акт, както и НП №04/28.08.2020г. са отменени с Решение №1247/26.02.2024г. на Административен съд София – град (АССГ) по адм. дело №12334/2023г., поради изтекла погасителна давност.

С Решение №ППН-02-399/22.08.2020г., на основание чл.58, §2, буква „г“ във връзка с чл.57, §1, буква „а“ и чл.83, §2, букви „а“, „в“, „г“, „е“ и „ж“ от Регламент (ЕС) 2016/679, КЗЛД е разпоредила на НАП като администратор на лични данни да съобрази операциите по обработването на данни с изрично дадените указания в т.1 – т.20. По жалба на НАП пред АССГ е образувано адм. дело №10477/2020г. С Решение №565/02.02.2023 съдът е отменил акта КЗЛД, в частта му относно Разпореждания №, № 7, 14 и 15 изцяло, Разпореждане №5 в частта му: "Да се предприемат необходимите действия за създаването на одитни записи на отделните събития и дневници (журнали) за привилегированите потребители" и Разпореждане №16, в частта му

относно "повторното използване на такива данни". Жалбата на НАП в останалата ѝ част е отхвърлена. С Решение №1398/07.02.2024г. по адм. дело №3781/2023г. Върховният административен съд е отменил, в обжалваната му отхвърлителна част, съдебния акт по адм. дело №10477/2020г. и е върнал делото за ново разглеждане от друг състав на АССГ. С Решение №3088/30.01.2025г. по адм. дело №1558/2024г. е отхвърлена изцяло жалбата на НАП срещу Решение №ППН-02-399/22.08.2020г. на КЗЛД.

При така установените факти съдът приема от правна страна следното:

Предявеният осъдителен иск е с правно основание чл.82, §1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО във вр. с чл.39 ЗЗЛД и чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Нормата на чл.82, §1 от Регламент (ЕС) 2016/679 предвижда възможност всяко лице, което е претърпяло материални или нематериални вреди в резултат на нарушение на този Регламент, да получи обезщетение от администратора или от обработващия лични данни за нанесените щети. Съгласно чл.39, ал.1 и ал.2 ЗЗЛД при нарушаване на правата му по Регламент (ЕС) 2016/679 и по този закон субектът на данни може да обжалва действията и актовете на администратора и на обработващия лични данни пред съда по реда на АПК, както и да иска обезщетение за претърпените от него вреди вследствие на неправомерно обработване на лични данни.

Предвид препратката на чл.39, ал.1 ЗЗЛД и чл.82, §6 от Регламент (ЕС) 2016/679, искът за обезщетение следва да бъде разгледан по реда на Глава единадесета АПК, като за неуредените въпроси на имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на ЗОДОВ.

Съдът приема, че предявеният иск е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМ за разглеждане в настоящото производство, доколкото се претендира неимуществените вреди да са настъпили от незаконосъобразно бездействие на ответника – администратор на лични данни, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължението установено в чл.24 и чл.32 от Регламент (ЕС) 2016/679, да въведе подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването на лични данни се извършва в съответствие с изискванията на Регламента.

Искът е НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ЗОДОВ - чл.4, урежда материално правния режим на отговорността с препращане за неуредените въпроси към гражданските закони - §1 от Заключителните разпоредби (ЗР). В този смисъл искът по глава XI АПК е граждански и се основава на фактическия състав на непозволеното увреждане: 1) наличие на незаконосъобразен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице – администратор на данни, осъществяващи нарушение на правилата, установени в Регламент (ЕС) 2016/679 по отношение на защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни, както и на правилата по отношение на свободното движение на лични данни; 2) реално причинена вреда, която от своя страна 3) да е в причинна връзка с незаконосъобразните актове, действия и/или бездействие – т.е. да е тяхна пряка и непосредствена последица.

С Определение от 05.02.2021г. за насрочване на делото в открито заседание, съдът е

указал на ответника, че в негова тежест е да установи фактите и обстоятелствата от които черпи благоприятни за себе си правни последици, включително, че при обработване на личните данни на ищеца С. Л. е прилагал подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с разпоредбите на ЗЗЛД и на GDPR.

Ответникът не се е справил с доказателствената си тежест.

В чл.8, §1 от Харта на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС) е признато правото на всеки на защита на личните му данни. За осигуряване на това право в Регламент (ЕС) 2016/679 е предвидено задължение за администраторите на лични данни и за обработващите лични данни да осигурят необходимата защита на тези данни, така че да се гарантира тяхното законосъобразно обработване, в съответствие с принципите определени в чл.5 GDPR. Нормата на чл.24 GDPR задължава администратора на лични данни (каквото безспорно е НАП), като съобрази естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица, да въведе подходящите технически и организационни мерки, така щото да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването на личните данни се извършва в съответствие с Регламента и със закона. В чл.32 от Регламент (ЕС) 2016/679 е изведен принципът на сигурност при обработването на личните данни. Съгласно тази разпоредба администраторът и обработващият лични данни са задължени да прилагат подходящи технически и организационни мерки за осигуряване на ниво на сигурност, съобразено с риска, включително и когато това е целесъобразно: псевдонимизация и криптиране на личните данни; способност за гарантиране на постоянна поверителност, цялостност, наличност, устойчивост на системите и услугите за обработване; способност за своевременно възстановяване на наличността и достъпа до личните данни в случай на физически или технически инцидент; процес на редовно изпитване, преценяване и оценка на ефективността на техническите и организационните мерки с оглед да се гарантира сигурността на обработването.

Регламентът не посочва конкретни мерки и способности за защита при обработване на личните данни на физическите лица, а е възприет подход при който всеки администратор сам да определи какви да бъдат тези мерки въз основа на извършен от него анализ на риска и след като вземе предвид достиженията на техническия прогрес, разходите за прилагане и естеството, обхватът, контекстът и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица.

За вреди, произтичащи от извършено обработване, което нарушава Регламента, отговорност носи администраторът и/или обработващият лични данни (чл.82, §2 GDPR). Съгласно §3 на чл.82 GDPR администраторът или обработващият лични данни се освобождава от отговорност само ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за събитието, причинило вредата. Следователно в тежест на администратора (в случая НАП) е да установи по безспорен начин, че след преценка на естеството, обхвата, контекста и целите на обработването е идентифицирал всички рискове с различна вероятност и въз основа на това е въвел най-подходящите в конкретния случай и ефективни технически и организационни мерки за защита на личните данни.

С Решение от 14.12.2023г. по дело №С-340/2021 Съдът на Европейския съюз (СЕС), Трети състав, е приел, че принципът на отчетност на администратора, закрепен в чл.5,

§2 и конкретизиран в чл.24 от Регламент 2016/679, трябва да се тълкува в смисъл, че в исково производство за обезщетение по чл.82 администраторът носи тежестта за доказване на обстоятелството, че приложените от него мерки за сигурност по чл.32 от Регламента, са подходящи. В съображение 74 GDPR е предвидено, че администраторът следва да е длъжен да прилага подходящи и ефективни мерки и да е в състояние да докаже, че дейностите по обработването са в съответствие с настоящия регламент, включително ефективността на мерките. Тези мерки следва да отчитат естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и риска за правата и свободите на физическите лица. Според съображение 146 от Регламент (ЕС) 2016/679 администраторът или обработващият лични данни следва да бъде освободен от отговорност, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за вредите.

Настоящият решаващ състав приема, че в процесния случай ответникът не е ангажирал доказателства, от които да се направи еднозначен извод, че в качеството му на администратор на лични данни, е идентифицирал всички възможни рискове и е приложил най-подходящите и ефективни мерки за сигурност. Действително, с приетите по делото писмени доказателства се установява, че в един продължителен период от време администраторът формално е предприемал действия за осигуряване на защита на данните които обработва, като е утвърждавал множество правила, процедури, указания, методики и др.п. Не са събрани обаче доказателства, че всички тези документи са основани на действително извършвана оценка на риска при отчитане на обхвата, контекста и целите на обработването. Освен изброените документи ответникът не е представил, нито посочил доказателства с които да установи, че в съответствие със задължението по чл.24, §1 GDPR в определени периоди предприеманите от него технически и организационни мерки за защита на личните данни са били преразглеждани и съответно актуализирани въз основа на извършен анализ на риска. Не се твърди и не са ангажирани доказателства периодично да е било извършвано изпитване, преценяване и оценка на ефективността на техническите и организационните мерки с оглед да се гарантира сигурността на обработването, в съответствие със задължението, регламентирано в чл.32 от Регламент (ЕС) 2016/679.

При това съдът приема, че в случая е налице първият елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане - бездействие на НАП, като администратор на лични данни да изпълни задълженията, установени в чл.24 и чл.32 от Регламент (ЕС) 2016/679 за прилагане на технически и организационни мерки за осигуряване на ниво на сигурност при обработване на личните данни съобразено с естеството, обхвата, контекста и целите на обработването и с идентифицираните рискове с различна вероятност.

Настоящият решаващ състав намира обаче, че по делото е останало недоказано и настъпването за жалбоподателя на реална вреда с неимуществен характер, която да е пряка и непосредствена последица от бездействието на ответника.

Съгласно т.6 от диспозитива на Решението на СЕС по дело C-340/21 чл.82, §1 GDPR трябва да се тълкува в смисъл, че *опасенията, които субектът на данни изпитва*, вследствие на нарушение на този Регламент, от потенциална злоупотреба с неговите лични данни от трети лица, *могат сами по себе си да представляват „нематериална вреда“* по смисъла на тази разпоредба. В

мотивите на Решението от 14.12.2023г. (т.84, т.85) СЕС приема, че лице, засегнато от нарушение на Регламент (ЕС) 2016/679, което е имало отрицателни последици за него, *е длъжно да докаже, че тези последици представляват нематериални вреди* по смисъла на член 82 от този Регламент [в този смисъл решение от 04.05.2023г., Österreichische Post (Нематериални вреди, свързани с обработването на лични данни), C-300/21, EU:C:2023:370, т. 50]. По-конкретно, когато лице, което иска обезщетение на това основание, се позовава на опасенията, че в бъдеще с неговите лични данни ще бъде злоупотребено поради наличието на такова нарушение, *сезираната национална юрисдикция трябва да провери дали тези опасения може да се смятат за основателни с оглед на обстоятелствата в конкретния случай и на субекта на данни*.

В случая ищецът също не се е справил с тежестта на доказване, която изрично му е указана със съдебния акт при първоначалното насрочване на делото и с Определение №1482/08.02.2024г.

За установяване настъпването на неимуществени вреди за ищеца съдът е допуснал, по искане на процесуалния му представител, събиране на гласни доказателства. Поради процесуално бездействие на ищеца обаче, допуснатият свидетел е бил заличен с Протоколно определение от 05.04.2021г. При това недоказано по делото е останало твърдението на ищеца за преживени от него негативни емоции, изразяващи се в притеснения и страх от използване на личните му данни за извършване на престъпления срещу него или злоупотреби с тях като теглене на кредити, учредяване на ипотeki, залози, срам и ужас, че целият му живот е на показ. За доказване изтичането на лични данни ищецът е ангажирал единствено копие от екранно изображение (screenshot) на получено кратко текстово съобщение: „НАП: По заявка номер 7133 ИМА неправомерно разкрити лични данни. 11:27“. Със събраните доказателства не се установява кой е направил заявката с №7133 и дали неправомерно разкритите данни са именно на ищеца С. Л.. Не се твърди по делото и не са ангажирани доказателства, след като евентуално е узнал, че негови лични данни са били неправомерно достъпни ищецът да е предприел действия да установи какви конкретни негови лични данни са били разпространени. При всички случаи допускането на неразрешен достъп до личните данни, обработвани от НАП, накърнява легитимните очаквания спрямо държавата за сигурност в личната и имуществената сфера, предвид възможността за злоупотреби с личните данни, широко обсъждана в медийното пространство. В случая обаче, недоказано остана ищецът да е бил наясно какви негови лични данни са били неправомерно разкрити. Следователно не може да бъде установена и причинно-следствена връзка между тревогите, които ищецът претендира да е изпитал и бездействието на ответника във връзка със задълженията му, вменени с нормите на чл.24 и чл.32 от Регламент (ЕС) 2016/679. За да се приложи принципът на равностойност и ефективност, съобразно посоченото в Решението на СЕС по дело C-300/21, ищецът е следвало да посочи и да докаже какви негови лични данни са били публично оповестени, за да може да се прецени притестнението и страхът като неимуществени вреди и да се определи адекватно парично обезщетение.

След като ищецът не е успял да докаже настъпването за него на неимуществената вреда, която да е пряка и непосредствена последица от бездействието на администратора на лични данни, то искът за обезщетяването ѝ е неоснователен поради липса на два от елементите от фактическия състав на неопозволеното увреждане и следва да се отхвърли. Неоснователна при това е и акцесорната претенция за присъждане на лихва върху претендирания размер на обезщетение за неимуществени вреди.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.2 и ал.4 ЗОДОВ във вр. с чл.37 от Закона за правната помощ (ЗПП) и чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, на ответника се дължат разноски в размер на 200 (двеста) лева – за юрисконсултско възнаграждение.

Така мотивиран и на основание чл.203 АПК, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-град, Второ отделение, 25^{-ти} състав,

РЕШИ

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл.82, §1 от Регламент (ЕС) 2016/679 във вр. с чл.39 ЗЗЛД и чл.1, ал.1 ЗОДОВ, предявен от С. С. Л. от [населено място], *срещу* НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ, представлявана от изпълнителния директор.

ОСЪЖДА С. С. Л. от [населено място], ЕГН [ЕГН], да заплати на Националната агенция за приходите, представлявана от изпълнителния директор, с адрес: [населено място], [улица], сумата 200 (двеста) лева – разноски по адм. дело №11362/2020г.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд на РБългария в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ

Боряна Петкова